

Liefde maakt blind (deel 1a)

Van Gulik in het tumultueuze Oost-Azië van het midden van de twintigste eeuw

Men zegt dat liefde verblindt. Dit wordt bewaarheid in de persoon van Robert van Gulik. Zijn blik op de politieke situatie in het Oost-Azië van midden twintigste eeuw was vertoebeld door zijn liefde voor de klassieke, Chinese cultuur. Door deze liefde en zijn overtuiging dat de Chinese cultuur 'onveranderlijk' was, zag hij de veranderingen waaraan Oost-Azië in zijn eigen tijd onderhevig was niet altijd even scherp. In tegenstelling tot zijn exotische interesses en zijn bijzondere levensstijl, kunnen Van Guliks politieke overtuigingen dan ook in minder kleurrijke bewoordingen omschreven worden: uit de politieke rapporten die hij in de loop van zijn veelbewogen diplomatieke carrière schreef, komt een *conservatieve, kritische en koloniale* Van Gulik naar voren...

Overzicht

Dit is het eerste deel van een vierdelig feuilleton over de politieke overtuigingen van de diplomaat in Van Gulik. Het eerste deel geeft een kort overzicht van de complexe ontwikkelingen in het Japan en China van het

midden van de twintigste eeuw, de landen waar hij zich een groot deel van zijn politieke carrière bevond. Het beschrijft de tumultueuze periode waar Van Gulik het meeste over geschreven heeft, van 1935 tot de jaren vijftig.

Het volgende deel, dat over twee weken zal verschijnen, staat in het teken van Van Guliks conservatisme ten aanzien van de opkomst van het Communisme in China, China's relatie met Japan en de na-oorlogse hervormingen in Japan.

Het derde deel geeft zijn kritiek op het Amerikaanse beleid in China tijdens en kort na de Tweede Wereldoorlog weer.

Tot slot beschrijft het laatste deel Van Guliks vurige koloniale verlangens om het land van zijn jeugd, Nederlands-Indië, weer onder Nederlands gezag te brengen.

Japan: militarisme en expansie

De diplomatieke carrière van Robert van Gulik speelde zich af in een Oost-Azië dat aan drastische veranderingen onderhevig was. Toen Van Gulik in 1935 op zijn eerste post op de ambassade in Tokio arriveerde, hadden nationalistische militaristen de macht overgenomen. Een nieuwe

fase van expansie en agressie werd ingeluid toen het Japanse Kwantung leger, gestationeerd in Mantsjoerije, de Chinese provincie op eigen initiatief innam. In 1936 sloot Tokio een tweetal anticommunistische verdragen met Duitsland en Italië, en in 1937 viel Japan China binnen. Binnen een jaar had Japan heel Noord-China, de vallei bij de Yangtze rivier en enkele enclaves aan de kust bezet. Het uitbreken van de oorlog in Europa stimuleerde de regering om haar militaire en politieke invloed in Oost- en Zuidoost-Azië verder uit te breiden. Japan had namelijk hard grondstoffen nodig om haar economie weer op peil te krijgen. Tokio zond troepen naar Frans-Indochina, en op 7 december 1941 werd Pearl Harbor aangevallen. Een jaar later had Japan haar territorium zodanig uitgebreid dat zelfs Australië en Nieuw-Zeeland bedreigd werden. Datzelfde jaar gaf Nederlands-Indië zich over aan Japan, en verliet Van Gulik Tokio. In 1943 werd hij uitgezonden naar Chungking, China.
Wordt (snel) vervolgd...

Lisanne Boer

Bron

Dit artikel is een verkorte weergave van het rapport *Liefde maakt blind: de politieke beschouwingen van Robert H. Van Gulik* dat onlangs door het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd gepubliceerd. In *Liefde maakt blind* worden Van Guliks bespiegelingen over de politieke en militaire ontwikkelingen in het Oost-Azië van de twintigste eeuw geanalyseerd en in context geplaatst. U kunt het rapport vinden in de bibliotheken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en van het sinologisch instituut van de Universiteit Leiden. U kunt het rapport ook bestellen bij de Directie Documentaire Informatievoorziening (DDI), tel: 070 3486747, e-mail: ddi@minbuza.nl. Het rapport is tevens in het Engels verschenen onder de titel *Love is Blind; political views expressed by Robert H. van Gulik*.

RechterTie.nl geheel vernieuwd

Ter gelegenheid van de 95^e geboortedag van Robert van Gulik is de website geheel vernieuwd. Het uiterlijk is opgefrist en de structuur is drastisch vereenvoudigd. Hopelijk is het nu eenvoudiger te vinden wat u zoekt.

Achter de schermen zijn de veranderingen zo mogelijk nog ingrijpender geweest. Tot nu toe waren allerlei gegevens met de hand in HTML-pagina's gezet. Er zijn echter veel gegevens die op verschillende plaatsen opduiken. Daardoor ontstonden er discrepanties.

Alle gegevens zijn nu ondergebracht in een database die via dynamisch gegenereerde pagina's geraadpleegd

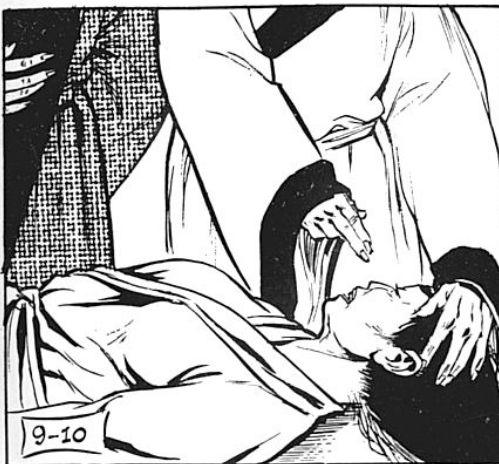
wordt. Daarmee is de consistentie gegarandeerd. De correctheid hangt alleen nog van de database af: als het daar goed in staat, komt het goed op de website. (Voor de kenners: MySQL + JSP.)

The screenshot shows the RechterTie.nl website interface. At the top, there are navigation tabs: Welkom, Rechter Tie, Robert van Gulik, Nieuwsbrief, Prikbord, Diversen, and Contact. Below this, there are two main article previews. The left one is titled 'Rechter Tie' and features a portrait of a man. The right one is titled 'Robert van Gulik' and features a portrait of another man. Below the articles, there is a search bar with the text 'Zoek op deze website' and 'Zoek op het internet'. At the bottom, there is a footer with the text 'Database met 210 boeken van/over Robert van Gulik' and 'Zoek in Labyrinth de Lant-fang'. There is also a small box for 'InternetBekeerl "De Graaspeet"'.

Rechter Tie en het geheim van de wierrookklok

9. 'Dat is interessant,' denkt Rechter Tie bij zichzelf, 'die uitgekookte reder Hwa Min heeft geprobeerd Ho om te kopen, maar zijn poging mislukte.' 'Vertel eens,' vraagt hij de huismeester, 'met wie heeft mevrouw Ho hier eigenlijk thee gedronken, en hoe laat?' 'Ik meen dat mijn meester een kopje met haar heeft gedronken voor hij naar het gerechtsgebouw ging, maar u kunt het beter aan de kamenier vragen,' zegt de huismeester. Op dit moment komt lijkschouwer Wang naar de Rechter toe en zegt zacht: 'Er is iets dat mij niet bevalt, Edelachtbare, maar ik zou het u graag onder vier ogen vertellen.' 'Wilt u dan even de kamenier gaan halen, huismeester?' zegt Rechter Tie, 'ik wil haar ook graag een paar vragen stellen.' Als de huismeester vertrokken is volgt Rechter Tie de lijkschouwer naar de rustbank, waarop het lijk van mevrouw Ho is neergelegd. 'Ziet u,' zegt Wang, 'dit lijkt een eenvoudig geval van zelfmoord, maar er is één punt dat mij zorgen baart. Ik kan het natuurlijk mis hebben, maar...' 'Kom ter zake, meneer Wang,' zegt de Rechter, 'wat hebt u voor vreemds ontdekt? Laat maar aan mij over om te beoordelen of het belangrijk is. Het is uw werk om mij op alles opmerkzaam te maken.'

10. De lijkschouwer draait het hoofd van mevrouw Ho voorzichtig naar de andere kant. Het gezicht is vertrokken, maar de Rechter kan toch nog zien dat het een knappe vrouw moet zijn geweest. Als meneer Wang het hoofdhaar wat opzij heeft geduwd, wordt een blauwe, gekneusde plek zichtbaar achter het linkeroor. 'Dit is het punt dat mij zorgen baart, Edelachtbare,' zegt de lijkschouwer, 'hoe komt mevrouw Ho aan die verwonding?' De Rechter knikt. Dit zou wel eens kunnen betekenen dat er helemaal geen sprake is van zelfmoord! Hij bekijkt het stuk touw dat aan de balk hangt en telt er in gedachten de lengte bij op van het stuk touw dat op tafel ligt en van de hals van mevrouw Ho is losgesneden. Het is niet moeilijk te berekenen op welke hoogte ze gehangen heeft. 'Vermoedelijk is mevrouw Ho op tafel geklommen,' zegt hij, 'ze heeft het koord aan de balk bevestigd, het andere eind als strop om haar hals geknoopt en is toen van de tafel gesprongen, waarbij ze de theepot omschopte. Haar nekwervels zijn zeker ongeschonden?' 'Inderdaad,' zegt de lijkschouwer verbaasd. 'Als het zelfmoord is,' vervolgt Rechter Tie, 'dan is ze dus langzaam gestikt, een nodeloze marteling. Als ze een stoel op tafel had gezet en vandaar omlaag was gesprongen, zou de schok haar nek hebben gebroken. Als je dat combineert met de wond achter haar oor. . .